

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

IX. Mißus est ad restaurandam disciplinam ecclesiasticam. Quod cùm aggre^{di} tentaret, onere illo levatus est ab Episcopis Gallicanis, qui curam illam in se susceperunt. Quod indignum visum est Sixto ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

fecit, pro hac vice tantum, utendi facultatibus suis secundum modificationes ab eo approbatas; ea tamen adhibita cautione, ut hic regius consensus trahi non posset in consequentiam, neque ex eo quæri aliquod jus posset aut possessio adversus Regum Francorum majestatem aut jura, sive adversus libertates & privilegia Ecclesiæ Gallicanæ. Literas porrò Legati, quibus approbaverat modificationes in literis legationis appostas, misit Rex ad Parlamentum Parisiense, haud dubiè ut in acta Curie referrentur.

Odor. Raynald. ad an. 1430 & 31. & seq.

VI. Anno dein MCCCCLXXXIV. Kal. Maij Sixtus Legatum cum amplissimis facultatibus in Galliam misit Iulianum Prefbyterum Cardinalem Tituli sancti Petri ad vincula, cujus supra meminimus, ut pacem & concordiam revocaret inter Ludovicum Regem Francorum & Maximilianum Ducem Austriae. Sed antè quàm Legatus iste mitteretur, Sixtus in primis effecerat ut ei mittendo accederet consensus Ludovici, absque quo vanam & inutilem fore legationem pluribus jam experimentis compertum habebat. Itaque Rex, præfatus Legatum apostolicæ sedis in Galliam mitti non posse neque facultatibus suis uti absque consensu Regis, ac considerans istius legationem decretam fuisse cum consensu suo, edicit ut recipiatur velut Legatus à latere, & ut antelatione crucis & ceteris Legatorum insignibus uti ubique possit intra regnum præterquam in præsentia Regis, *fors en nostre presence*. Salvis tamen juribus & libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ & regni. Daturum porrò Legatum literas suas parentes & authenticas, quibus declarabit salvas esse nihilo minus libertates Ecclesiæ Gallicanæ & jura regni.

Probat. Libert. cap. 23. §. 1.

VII. Non extant illæ Legati literæ. In veteri tamen codice MS. Bibliothecæ regie extat indiculus manu Petri Doriolæ Cancellarij scriptus, in quo enumerantur acta quæ ipse in Cameram Compotorum detulit die xv. Septembris ejusdem anni de legatione ejusdem Cardinalis. In hoc ergo indiculo, post literas Regis de quibus mox dicebamus, & post instrumentum protestationis factæ à Commissariis Regis, quæ edita est inter Probationes Libertatum Ecclesiæ Gallicanæ, tertio loco compendio describuntur literæ ejusdem Legati datæ in loco sancti Symphoriani Auzonis die secunda Augusti, subscriptæ verò manu ejus & à Sigilmundo Secretario Summi Pontificis itémque à Magistro Marthæo Vaillant Secretario Legati. In his ergo literis declarat Legatus permissionem sibi à Rege con-

cessam ut legatione sua uti possit in Gallia trahi non posse in consequentiam, neque ex ea ullum præjudicium afferri juribus & privilegiis Regis aut regni.

VIII. Anno MCCCCLXXXIII. idem Sixtus Legatum in Galliam destinavit Ioannem Baluam Episcopum Albanensem, ut collapsam disciplinam ecclesiasticam restauraret. Quia verò ille, ut erat homo audax, *regnum Franciæ ingressus est licentia vel consensu Domini nostri Regis minimè petita seu habita, ejusque legatione minimè recepta, nisi est officium sue legationis exercere, & quæcumque ad jurisdictionem ordinariam Archiepiscoporum &c. spectant & pertinent exercere, pluraque insolenter agere adversus sanctorum canonum reverentiam & mores in Gallia receptos, Ioannes Nanterra nomine Regis, qui tum erat Karolus octavus, ab his gravaminibus appellavit ad sanctissimum Dominum Nostrum Papam Sixtum minus debite consultum ad ipsum melius consulendum, ac ad illum vel illos ad quem seu quos de jure provocare & appellare mihi licet.* Acta hæc anno Domini MCCCCLXXXIV. die xx. Augusti. Attamen eo tempore, cum maximè agitata fuisset hæc causa in sacro Consistorio & in Curia Parlamenti, permixtus est Balua uti insignibus Legati, *dempta facultate utendi * * * & aliis facultatibus*, uti decretum fuerat circa Cardinalem sancti Petri ad vincula vivente Ludovico Rege.

Odor. Raynald. an. 1433. §. 1.

Probat. Libert. cap. 23. §. 1.

Idem §. 1.

IX. Ea tempestate Balua, qui ad revocandam disciplinam ecclesiasticam missus à Sixto erat, gravem in Galliis contradictionem passus est in hoc capite. Episcopi enim alicubi congregati eam curam ad se revocarunt, insuperhabita Legati potestate. Is verò cum querelam ea de re suam ad Pontificem detulisset, licet in hoc Gallicanorum Episcoporum facinore *pietatis aliqua affulgeret species*, ut ait Odoricus Raynaldus, *aliquis tamen rem penetranti Pontifici indignum visum est ista ab Episcopis tentari, absurdumque illud esse & sacris canonibus bonæque consuetudini repugnans*. Itaque dolorem suum propter istam Episcoporum Gallicanorum audentiam percipit ad Ducem Borbonij, hortatus eum ut huic rei & incepto maximè improbando obstitere. Præstat autem integram epistolam referre, plenam videlicet antiqui moris. Sic ergo illa habet apud Odoricum Raynaldum.

Intelligimus electos esse nonnullos Prelatos in defensores & reformatores Ecclesiæ Gallicanæ. Quod cum sit absurdum, & sacris canonibus bonæque consuetudini repugnans, possitque ea res motus & perturbationes excitare & pessimo exemplo esse, hortamur nobilitatem tuam ut suam in

Odor. Raynald. an. 1433. §. 1.

hoc pietatem, quemadmodum in aliis fecit & factura esse videtur, erga hanc sedem ostendere velit & huic rei & incepto maxime improbando obviare, ne locum habeat. Ad nos enim spectat, si quid Ecclesia Gallicana deest, providere, qui & possemus & volumus, opportunè procurare & agere quæ necessaria ad illius defensionem essent &c. Datum Romæ die XXIV. Decembris MCCCCLXXXIII. pontificatus nostri anno XIII.

X. Inutile esset omnia persequi quæ posterioribus temporibus acta apud nos erga Legatos sunt. Quippe ista diligenter collecta à clarissimo viro Petro Puteano, in omnium manibus versantur. Præterea, illustrissimus Archiepiscopus ista, breviter quidem, sed tamen satis accuratè executus est in libro sequenti, ut necesse non sit ea heic repetere. Reliquum igitur est ut nonnulla dicamus de moribus Hispanorum, qui vicini nobis sunt, & qui licet à nobis in plerisque dissentiant, in hoc tamen consentiunt quòd Legatorum & Nuntiorum facultates apud eos examinantur in Consilio Regis. Auctor enim est Didacus Covarruvias apud Hispanos potestatem seu facultatem Legatorum seu Nuntiorum apostolicæ sedis examinari, ut admoneri possint à summo Regis prætore, inquit, quibus uti conveniat dispensationibus & commissionibus, ne quid fiat in Reipublica dispendium, cum plerunque Nuntij apostolici exteri sint, nec satis noverint quæ sint præcavenda, ne falsis precibus & suggestionibus decipiantur. Addit Franciscus Salgadu ex Enrique, quòd quando Nuntius aut Legatus à latere mittitur in Hispaniam à Summo Pontifice, in more habet Senatus Regis petere ut ostendat facultates commissas à Pontifice, non animo examinandi idoneitatem personæ missæ, sed ut hunc jubeat quem literis patentibus constat esse Nuntium aut Legatum Papæ, & ut adhibeatur ei fides in iis quæ pertinent ad munus suum.

XI. Sanè æquum prima fronte viderur ut is qui in provinciam venit cum potestate extraordinaria, fidem faciat auctoritatis suæ per literas ejus à quo mittitur. Legatus ergo, ut rectè adnotat Nicolaus Boërij,

prùs non est tanquam Legatus recipiendus, nisi primò visis suæ legationis literis. Cum enim nunquam apostolicæ sedis moris fuerit absque apicibus undecunque legationem suscipere, nec alij etiam sine literis suos recipere coguntur; ut adnotat idem Boërij. Deinde addit: Et ita servatur hic in regno Francia: quia antequam intres regnum, & suo utatur legationis officio, jurat servare juraregni intacta & ordinationes regias. Et ejus potestas solet in suprema Parlamenti Parisiensis curia registrari.

XII. Hactenus ergo egimus de dignitate & auctoritate Legatorum sedis apostolicæ, quomodo ab exiguis primùm initiis profecta, magnis subinde incrementis aucta, deinde paulatim viluerit apud Francos & alias Christiani nominis nationes. Vidimus ingentes Pontificum Romanorum ac Legatorum conatus uno seculo frustra fuisse, alio valuisse. Deploravimus insatiabilem & inverecundam quorundam cupidinem & avaritiam, qui abjecta omni modestia & reverentia religionis, nihil reliquum fecerunt ut ad magnas opes pervenire possent, quocunque tandem modo per fas seu nefas pararentur. Laudavimus deinde sanctas illas beatorum hominum mentes, qui manus suas abstinentes à muneribus & donis, castè & incorruptè provincias cum summa auctoritate administrarunt. Descendimus postea ad consensum Regum, quatenus Legatis necessarius est in explicatione potestatis eorum, & ad morem in regno Franciæ & alibi usurpatum circa eorum facultates. Hæc autem omnia executi sumus amore veritatis, non odio privato, neque ea mente ut in quemquam simus contumeliosi. Nobis semel destinatum est nemini injuriam aut contumeliam inferre. Quòd si ista feliciter & utiliter scripta sunt, Deo, à quo est omne bonum datum optimum, gratiæ agendæ sunt. Sin verò res bono consilio suscepta, malo exitu finita est, meminerit lector hominem me esse, multaque mihi deesse quæ necessaria sunt ei qui res tam arduas tractare in animo habeat. Hos tamen conatus meos publicæ utilitatis causa susceptos æqui bonique consulat.

A D D E N D A.

CAPITE LI. §. XIV. linea XXIII. ante illa verba, Hinc factum, adde. Immo mittens anno MCCC. in Hungariam Nicolaum Episcopum Ostiensem, ei concessit potestatem compellendi Archiepif-

copos, Episcopos, Abbates, & ceteros ecclesiastici ordinis viros, etiam monachos exemptos & non exemptos, per censuram ecclesiasticam ad contribuendum in procurationibus tibi debitis, non obstantibus quibuslibet pri-